YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

17 päivänä syyskuuta 2002 *

Asiassa C-253/00,

jonka Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Yhdistynyt kuningaskunta) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Antonio Muñoz y Cia SA ja

Superior Fruiticola SA

vastaan

Frumar Ltd ja

Redbridge Produce Marketing Ltd

ennakkoratkaisun hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 (EYVL L 118, s. 1) ja 28 päivänä lokakuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2200/96 (EYVL L 297, s. 1) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. Jann (esittelevä tuomari), N. Colneric ja S. von Bahr sekä tuomarit C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, J. N. Cunha Rodrigues ja C. W. A. Timmermans,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Antonio Muñoz y Cia SA ja Superior Fruiticola SA, edustajinaan M. Howe, QC, barrister M. Brealey ja barrister C. May, solicitor I. Craigin valtuuttamina,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja K. Fitch,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.12.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) on esittänyt EY 234 artiklan nojalla 14.6.2000 ennakkoratkaisukysymyksen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.6.2000 ja joka koskee hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 (EYVL L 118, s. 1) ja 28 päivänä lokakuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2200/96 (EYVL L 297, s. 1) tulkintaa.

2 Tämä kysymys on esitetty Antonio Muñoz y Cia SA:n (jäljempänä Muñoz) ja Superior Fruiticola SA:n (jäljempänä Fruiticola) Frumar Limited -nimistä yhtiötä (jäljempänä Frumar) ja Redbridge Produce Marketing Limited -nimistä yhtiötä (jäljempänä Redbridge) vastaan nostamassa asiassa, jossa vaaditaan kieltämään viimeksi mainittuja myymästä Yhdistyneessä kuningaskunnassa syötäviksi tarkoitettuja viinirypäleitä nimityksillä, jotka eivät ole yhdenmukaisia yhteisön säännösten kanssa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännökset

Asetus N:o 1035/72

3 Asetuksen N:o 1035/72 2 artiklan 3 kohdassa säädetään, että "laatuvaatimukset koskevat liitteessä I lueteltuja tuoreina kuluttajille toimitettavia tuotteita". Liitteessä I lueteltuihin tuotteisiin kuuluvat muun muassa syötäviksi tarkoitetut viinirypäleet.

4 Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kun laatuvaatimukset on vahvistettu, tuotteita, joihin niitä sovelletaan, voidaan pitää esillä myyntiä varten, tarjota myyntiin tai myydä, toimittaa tai pitää kaupan jollakin muulla tavoin yhteisössä ainoastaan, jos ne vastaavat mainittuja vaatimuksia."

5 Saman asetuksen 8 artiklassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion nimeämien toimielinten on valvottava, että tuotteet, joille laatuvaatimukset on vahvistettu, täyttävät ne.

Asetus N:o 2200/96

6 Asetuksella N:o 2200/96 kumottiin 1.1.1997 lukien asetus N:o 1035/72.

7 Asetuksen N:o 2200/96 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "tuoreina kuluttajalle toimitettaviksi tarkoitetut tuotteet voidaan luokitella laatuvaatimusjärjestelmän avulla".

8 Kyseisen asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuotteita, joille laatuvaatimukset on vahvistettu, voidaan pitää esillä myyntitarkoituksessa, saattaa myyntiin tai myydä, toimittaa tai pitää kaupan jollakin muulla tavoin yhteisössä ainoastaan, jos ne ovat mainittujen vaatimusten mukaisia. Tuotteiden haltija on vastuussa vaatimustenmukaisuuden noudattamisesta."

9 Saman asetuksen 7 artiklassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion nimeämät toimielimet valvovat, ovatko tuotteet, joille laatuvaatimukset on vahvistettu, niiden mukaisia.

Asetus N:o 1730/87

10 Syötäviksi tarkoitettujen viinirypäleiden laatuvaatimuksista 22 päivänä kesäkuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1730/87 (EYVL L 163, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 15.1.1991 annetulla komission asetuksella N:o 93/91 (EYVL L 11, s. 13) ja 6.2.1992 annetulla komission asetuksella N:o 291/92 (EYVL L 31, s. 25), liitteessä olevassa VI osassa täsmennetään, että kussakin pakkauksessa on oltava muun muassa lajikkeen nimi.

11 Asetuksen N:o 1730/87 alkuperäisessä versiossa asetuksen liitteessä olevassa liitteessä lueteltiin tyhjentävästi ne lajikkeet, joita voitiin pitää kaupan yhteisössä. Mitään pääasian kohteena olevista lajikkeista ei ollut mainittu näissä luetteloissa.

12 Jo lueteltuihin lajikkeisiin lisättiin asetuksella N:o 93/91 Superior seedless -lajike.

13 Asetuksella N:o 291/92 säädettiin, että lajikeluettelot eivät olleet tyhjentäviä, ja siinä täsmennettiin, että laatuvaatimuksia sovelletaan kaikkiin yhteisössä tuoreina kulutettaviksi tarjottuihin syötäviksi tarkoitettuihin viinirypälelajikkeisiin.

14 Asetus N:o 1730/87 kumottiin 1.2.2000 lukien syötäviksi tarkoitettujen viinirypäleiden kaupan pitämistä koskevista vaatimuksista 22 päivänä joulukuuta 1999 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2789/1999 (EYVL L 336, s. 13). Tämän asetuksen viinirypäleiden merkitsemistä ja lajikenimityksiä koskevat säännökset vastaavat pääsääntöisesti aikaisempia säännöksiä.

Kansallinen lainsäädäntö

15 Maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriön alainen Horticultural Marketing Inspectorate (jäljempänä HMI) on Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiva viranomainen, jolla on toimivalta tehdä asetuksissa N:o 1035/82 ja N:o 2200/96 tarkoitettuja tarkastuksia.

16 Vuoden 1964 Horticultural and Agricultural Actissa, sellaisena kuin se on muutettuna, on säädetty rikosoikeudellisista seuraamuksista silloin, kun siinä säänneltyjä tuotteita on myyty yhteisön laatuvaatimusten vastaisesti.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

17 Muñoz ja sen emoyhtiö Fruiticola tuottavat viinirypäleitä Espanjassa. Ne viljelevät etenkin Superior seedless -lajiketta, jota ne myyvät muun muassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

18 Frumar ja sen emoyhtiö Redbridge tuovat hedelmiä ja vihanneksia Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Ne ovat myyneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa vuodesta 1987 lähtien syötäviksi tarkoitettuja viinirypäleitä nimityksillä White seedless, Sult ja Coryn.

19 Muñoz ja Fruiticola ovat valittanut useita kertoja HMI:lle siitä, että näillä nimikkeillä myydyt viinirypäleet olivat tosiasiassa Superior seedless -lajiketta ja että näiden tuotteiden merkinnät olivat näin ollen yhteisön säännösten vastaista. HMI ei kuitenkaan ole ryhtynyt näiden valitusten perusteella mihinkään toimenpiteisiin.

20 Ne nostivat vuonna 1998 High Court of Justicessa (England and Wales), Chancery Division (Yhdistynyt kuningaskunta), Frumaria ja Redbridgeä vastaan kanteen yhteisön säännösten rikkomisesta.

21 Viimeksi mainitut myönsivät asiantuntijalausuntojen jälkeen mutta ennen kanteen nostamista, että Coryn-nimityksellä myydyt viinirypäleet olivat Superior seedless -lajiketta. Kanteen nostamisen jälkeen ne myönsivät, ainoastaan tuon oikeudenkäynnin osalta, että myös White seedless ja Sult -nimityksillä myydyt viinirypäleet olivat Superior seedless -lajiketta.

22 High Court of Justice (England and Wales) hylkäsi Muñozin ja Fruiticolan nostaman kanteen 26.3.1999 tekemällään päätöksellä. Se totesi, että Frumar ja Redbridge olivat rikkoneet laatuvaatimuksia koskevia yhteisön säännöksiä. Se katsoi kuitenkin, ettei näissä säännöksissä annettu Muñozin tai Fruiticolan kaltaisille tuottajille oikeutta nostaa siviilioikeudellista kannetta asetusten N:o 1035/72 ja N:o 2200/96 rikkomisesta.

23 Muñoz ja Fruiticola katsoivat, että High Court of Justice oli tehnyt tämän toisen seikan osalta oikeudellisen virheen, ja ne valittivat asiasta Court of Appealiin (England and Wales) (Civil Division). Näissä olosuhteissa viimeksi mainittu päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Vahvistetaanko asetuksessa (EY) N:o 2200/96 [ja vahvistettiinko asetuksessa (ETY) N:o 1035/72 sen ollessa voimassa] hedelmiä tai vihanneksia yhteisössä kauppaaville henkilöille sellainen oikeudellinen velvoite, jonka mukaan on noudatettava näihin hedelmiin tai vihanneksiin sovellettavassa laatuvaatimuksessa asetettuja lajikkeen nimeä koskevia edellytyksiä ja joka kansallisen tuomioistuimen olisi vahvistettava yhteisössä toimivan kyseisten hedelmien tai vihannesten merkittävän tuottajan vireille panemassa riita-asiassa?"

Ennakkoratkaisukysymys

24 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin pyrkii tällä kysymyksellään selvittämään, onko asetusten N:o 1035/72 ja N:o 2200/96 hedelmiin tai vihanneksiin sovellettavia laatuvaatimuksia koskevien säännösten noudattaminen voitava taata toimijan vireille panemassa riita-asiaa koskevassa oikeudenkäynnissä kilpailevaa toimijaa vastaan.

25 Muñoz väittää, että jotta yhteisön säännökseen voitaisiin vedota yksityisten välisessä oikeussuhteessa, on sekä välttämätöntä että riittävää, että siinä ilmaistaan selvä ja ehdoton velvoite. Tämä velvoite voidaan sen mukaan vahvistaa yksityisten hyväksi yleisesti, ilman että on tarpeen osoittaa, että yhteisön lainsäätäjän tarkoituksena on ollut suosia jotain tiettyä yleisön ryhmää tai luoda subjektiivisia oikeuksia.

26 Komissio katsoo, että kyseisten asetusten ja niiden yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien yleisten periaatteiden, joiden soveltamisalaan ne kuuluvat, valossa on tutkittava, annetaanko kyseisillä säännöksillä yksityiselle oikeus nostaa kanne, jotta toinen yksityinen pakotettaisiin noudattamaan tälle yhteisön säännöksissä asetettuja velvoitteita.

27 Tämän osalta on muistutettava, että EY:n perustamissopimuksen 189 artiklan toisen kohdan (josta on tullut EY 249 artiklan toinen kohta) mukaan asetus pätee yleisesti ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Luonteensa

perusteella ja sen tehtävän perusteella, joka sillä on yhteisön oikeuslähdejärjestelmässä, siinä perustetaan yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia, joiden turvaaminen on kansallisten tuomioistuinten velvollisuus (ks. mm. asia 34/73, Fratelli Variola, tuomio 10.10.1973, Kok. 1973, s. 981, Kok. Ep. II, s. 147, 8 kohta).

28 Kansallisten tuomioistuinten, joiden tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa yhteisön oikeussääntöjä, on varmistettava, että nämä oikeussäännöt saavat täysimääräisesti aikaan vaikutuksensa (ks. erityisesti asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok. 1978, s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 16 kohta; asia C-213/89, Factortame ym., tuomio 19.6.1990, Kok. 1990, s. I-2433, Kok. Ep. X, s. I-453, 19 kohta ja asia C-453/99, Courage ja Crehan, tuomio 20.9.2001, Kok. 2001, s. I-6297, 25 kohta).

29 Tämän osalta on todettava, että kuten asetuksen N:o 1035/72 neljännessä perustelukappaleessa todetaan, yhteisön laatuvaatimusten soveltamisen tarkoituksena on huonolaatuisten tuotteiden poistaminen markkinoilta ja tuotannon ohjaaminen tavalla, joka tyydyttää kuluttajien vaatimukset ja helpottaa rehelliseen kilpailuun perustuvia kauppasuhteita. Tämä tavoite vahvistetaan asetuksen N:o 2200/96 kolmannessa perustelukappaleessa, jonka mukaan tuotteiden luokittelu yhteisiä ja pakollisia vaatimuksia noudattaen muodostaa toisaalta viitekehyksen kaupan vilpittömyyden ja markkinoiden avoimuuden edistämiseksi sekä toisaalta poistaa näiltä markkinoilta tuotteet, joiden laatu ei ole tyydyttävä. Saman asetuksen 20 perustelukappaleessa täsmennetään, että kaikkien yhteisen markkinajärjestelyn piiriin kuuluvien toimijoiden on noudatettava kyseisen järjestelyn sääntöjä, tai muutoin sääntöjen vaikutus vääristyy.

30 Näin ollen on todettava, että laatuvaatimuksia koskevien säännösten täysi tehokkuus ja erityisesti sekä asetuksen N:o 1035/72 että asetuksen N:o 2200/96 3 artiklan 1 kohdassa ilmaistun velvoitteen tehokas vaikutus edellyttävät, että

tämän velvoitteen noudattaminen voidaan taata toimijan vireille panemassa riita-asiaa koskevassa oikeudenkäynnissä kilpailevaa toimijaa vastaan.

31 Tällainen toimintamahdollisuus vahvistaa laatuvaatimuksia koskevien yhteisön säännösten operatiivista luonnetta. Tällaisella mahdollisuudella täydennetään jäsenvaltioiden näissä säännöksissä tarkoitettuja tarkastuksia varten nimeämien toimielinten toimintaa, jolloin sillä tehdään vähemmän houkuttelevaksi harjoittaa sellaisia usein vaikeasti paljastettavissa olevia toimintoja, jotka luonteensa vuoksi vääristävät kilpailua. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna kilpailevien toimijoiden kansallisissa tuomioistuimissa nostamat kanteet ovat erityisen soveltuvia edistämään merkityksellisellä tavalla hyvän kauppatavan ja yhteisön markkinoiden avoimuuden takaamista.

32 Esitettyyn kysymykseen on edellä esitetyn perusteella vastattava, että asetuksia N:o 1035/72 ja N:o 2200/96 on tulkittava siten, että hedelmiin tai vihanneksiin sovellettavia laatuvaatimuksia koskevien säännösten noudattaminen on voitava taata toimijan kilpailevaa toimijaa vastaan vireille panemassa riita-asiaa koskevassa oikeudenkäynnissä.

Oikeudenkäyntikulut

33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Court of Appealin (England & Wales) (Civil Division) 14.6.2000 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1035/72 ja 28 päivänä lokakuuta 1996 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2200/96 on tulkittava siten, että hedelmiin tai vihanneksiin sovellettavia laatuvaatimuksia koskevien säännösten noudattaminen on voitava taata toimijan kilpailevaa toimijaa vastaan vireille panemassa riita-asiaa koskevassa oikeudenkäynnissä.

Rodríguez Iglesias Jann Colneric

von Bahr Gulmann Edward

La Pergola Puissochet Schintgen

Cunha Rodrigues Timmermans

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä syyskuuta 2002.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti